

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA
KLASY VI
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 4 IM. MARIANA KOSZEWSKIEGO
W KOŚCIANIE**

I. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Ocenę *niedostateczną* otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował treści zawartych w podstawie programowej, ma poważne braki w podstawowych wiadomościach,
- nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści historycznych i społecznych nawet w stopniu minimalnym,
- nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,
- nie zna podstawowych reguł i zasad rządzących życiem politycznym, społecznym i gospodarczym,
- nie potrafi odtworzyć istotnych elementów materiału opracowywanego na lekcjach,
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,
- nie wykonuje zadań realizowanych przez zespół klasowy, jest bierny, nie przejawia zainteresowania treściami przedmiotu ani chęci przyswajania wiadomości i współpracy z nauczycielem.

Ocenę *dopuszczającą* otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści konieczne, ale jego wiedza jest fragmentaryczna, ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je w dłuższym czasie nadrobić,
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie podstawowych pojęć z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie,
- zna główne postacie historyczne,
- zna prosty podział źródeł historycznych,
- rozumie prosty tekst źródłowy,
- ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu, przyporządkowuje datę wiekowi,
- zna daty roczne przełomowych wydarzeń,
- odczytuje podstawowe dane kartograficzne, wskazuje na mapie wybrane państwa i regiony,

- umie nazwać poznane epoki oraz przedstawić ich ramy chronologiczne,
- okazuje szacunek symbolom państwowym,
- zachowuje się godnie w czasie obchodów świąt i uroczystości państwowych,
- zna podstawowe dokumenty prawne regulujące życie społeczeństwa i państwa,
- dostrzega i rozpoznaje podstawowe reguły i procedury demokratyczne w państwie,
- zna rodzaje potrzeb człowieka, wymienia poznane grupy społeczne,
- posługuje się podręcznikiem,
- wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- ma trudności ze zbudowaniem poprawnej wypowiedzi,
- zachowuje na lekcji bierną postawę, ale wykazuje chęć współpracy i, odpowiednio motywowany, jest w stanie przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia.

Ocenę *dostateczną* otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na ocenę dopuszczającą,
- opanował minimum wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej,
- z niewielkimi trudnościami posługuje się terminologią poznaną na lekcjach,
- dostrzega podstawowe związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
- wyciąga proste wnioski z otrzymanych informacji,
- dostrzega rolę głównych postaci historycznych w ważnych wydarzeniach,
- rozróżnia podstawowe typy źródeł informacji historycznej,
- pod kierunkiem nauczyciela gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu źródłowego,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w czasie (taśma chronologiczna),
- szereguje poznane wydarzenia w czasie,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni (mapa),
- podaje podstawowe cechy odróżniające epoki: starożytną, średniowieczną i nowożytną,
- wskazuje główne elementy tradycji starożytnej w życiu współczesnym,
- rozpoznaje własne prawa i obowiązki w życiu rodzinnym,
- dokonuje prostej charakterystyki regionu, w którym mieszka,
- podaje podstawowe informacje na temat państwa i sposobu jego funkcjonowania,

- przedstawia najważniejsze informacje dotyczące życia politycznego i społecznego w Polsce,
- zna i potrafi zastosować podstawowe procedury demokratyczne w klasie i szkole,
- wymienia poznane prawa człowieka, obywatela i dziecka,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
- wykonuje proste zadania pisemne, poprawia popełnione błędy merytoryczne,
- formułuje krótkie i proste wypowiedzi na zadany temat,
- formułuje ogólne opinie,
- wykazuje niewielką aktywność na lekcjach, ale współpracuje z grupą podczas realizacji zadań,
- wykazuje postawę tolerancji oraz poszanowania dla cudzych poglądów,
- posługuje się mediami elektronicznymi.

Ocenę *dobrą* otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą i dostateczną,
- opanował w niepełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- prawidłowo posługuje się terminologią historyczną,
- porównuje wydarzenia z przeszłości, dostrzega złożoność związków przyczynowo-skutkowych między wydarzeniami,
- samodzielnie wyciąga ogólne wnioski,
- charakteryzuje dokonania ważnych postaci historycznych,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- analizuje i interpretuje teksty źródłowe z niewielką pomocą nauczyciela,
- wykonuje wszystkie rodzaje ćwiczeń związane z orientacją w czasie,
- dobrze posługuje się mapą historyczną i planem, poprawnie odczytuje zawarte w nich informacje,
- umie krótko scharakteryzować poznane epoki,
- wskazuje elementy tradycji wszystkich epok w życiu współczesnym,
- zna różne systemy organizacji społeczeństw i państw,
- charakteryzuje główne problemy życia politycznego i społecznego małej ojczyzny i państwa,
- wie, co należy robić, gdy jego prawa jako człowieka, dziecka lub ucznia są łamane,

- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł, inspirowany przez nauczyciela potrafi rozwiązać trudniejsze zadania,
- swobodnie wypowiada się na wybrane tematy, w tym społeczne,
- formułuje i uzasadnia własne poglądy i opinie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- ma świadomość korzyści i zagrożeń wynikających z wykorzystania mediów elektronicznych,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i odrabia prace domowe.

Ocenę ***bardzo dobrą*** otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną i dobrą,
- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- swobodnie wypowiada się na temat przyczyn, przebiegu i skutków wydarzeń oraz zjawisk historycznych i społecznych,
- samodzielnie wyciąga złożone wnioski,
- ocenia dokonania postaci historycznych,
- integruje wiedzę z różnych przedmiotów i źródeł różnego typu, wyraża ją w wypowiedziach ustnych i pisemnych, posługuje się poprawnym językiem,
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty źródłowe,
- dostrzega ciągłość i zmienność w różnych formach życia politycznego i społecznego (państwo, przemiany w strukturze społecznej, gospodarce itp.),
- samodzielnie rozwiązuje wszystkie problemy teoretyczne i praktyczne z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie,
- aktywnie działa w zespole, wspiera innych, wpływa na efektywność pracy pozostałych członków grupy,
- uczestniczy w realizacji zadań dodatkowych,
- wykazuje aktywność jako członek społeczności szkolnej,
- odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę ***celującą*** otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą,
- poszerza swoją wiedzę o wiadomości w znacznym stopniu wykraczające poza podstawę programową, prezentuje dodatkową wiedzę w toku zajęć lekcyjnych,
- selekcjonuje i hierarchizuje zdobyte wiadomości,

- formułuje przemyślane i oryginalne wnioski,
- samodzielnie wykonuje zadania o wysokim stopniu trudności, nie popełniając żadnych błędów merytorycznych,
- wnosi twórczy wkład do pracy lekcyjnej, proponuje oryginalne rozwiązania,
- wykorzystuje wiedzę w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy,
- rozwija zainteresowania historyczne, udzielając się w kole historycznym, wykazuje inicjatywę i pomysłowość,
- ma krytyczne podejście do zagadnień poruszanych na lekcji,
- potrafi dyskutować, używa odpowiedniej argumentacji,
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu niektórych zajęć,
- planuje i organizuje swoją pracę oraz pracę grupy zadaniowej,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych posługuje się nienaganną polszczyzną,
- wykazuje się dużą wrażliwością społeczną, inicjuje i koordynuje działania społeczności szkolnej na różnych polach (akcje obywatelskie, charytatywne, ekologiczne),
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

II. Pomiar osiągnięć ucznia odbywać się będzie według zasad pomiaru dydaktycznego za pomocą następujących narzędzi:

1. Testów pisemnych z zadaniami:

- otwartymi (krótkie odpowiedzi, teksty z luką),
- zamkniętymi (na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda - fałsz).

2. Materiałów źródłowych:

- ikonograficznych,
- kartograficznych,
- statystycznych,
- tekstów pisanych: narracyjno-relacyjnych i aktowych.

3. Krótkich sprawdzianów obejmujących treści z ostatnich trzech lekcji.

4. Odpowiedzi ustnych - polegających na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo-skutkowych, postaw i przekonań.

5. Aktywności ucznia na lekcji.

6. Pracy w grupach.

7. Prac długoterminowych (np. projektu, portfolio, przeczytanej książki) i uczestnictwa w konkursach.

III. Kryteria oceny poszczególnych form aktywności ucznia

Prace długoterminowe

Oceniana będzie samodzielna praca długoterminowa ucznia - jak gromadzenie i dokumentacja różnych źródeł informacji historycznej, czytanie i twórcze wykorzystywanie literatury, wykorzystywanie wiedzy muzealnej, osiągnięcia w konkursach. Za zwycięstwo w konkursie historycznym i uzyskanie tytułu laureata uczeń otrzyma ocenę celującą na zakończenie roku szkolnego.

Krótkie sprawdziany (kartkówki)

Sprawdziany 10 – 15 minutowe są obowiązkowe, będą zapowiedziane Zakres treści tych sprawdzianów obejmuje trzy ostatnie lekcje.

- celujący 100% - 98%
- bardzo dobry 97% - 85%
- dobry 84% - 71%
- dostateczny 70% - 51%
- dopuszczający 50% - 31%
- niedostateczny 30% - 0%

Test pisemny (sprawdzian) obejmujący dział materiału musi być zapowiedziany na tydzień przed jego przeprowadzeniem. Uczniowie są zobowiązani do uczestniczenia w teście w określonym (ustalonym wspólnie) dniu. Nieobecność na sprawdzianie może być usprawiedliwiona chorobą ucznia. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać sprawdzianu z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od pierwszej daty sprawdzianu. Poprawa każdej oceny ze sprawdzianu jest dobrowolna, musi odbywać się poza lekcjami historii, w czasie wyznaczonym przez nauczyciela. W każdym półroczu przewiduje się co najmniej dwa sprawdziany.

- 100 – 98% - celujący
- 97 – 96% - celujący minus
- 95% - bardzo dobry plus
- 94 – 91% - bardzo dobry
- 90% - bardzo dobry minus
- 89 – 85% - dobry plus
- 84 – 80% - dobry
- 79 – 75% - dobry minus
- 74 – 72% - dostateczny plus
- 71 – 52% - dostateczny
- 51 – 50% - dostateczny minus
- 49– 45% - dopuszczający plus
- 44 – 33% - dopuszczający
- 32 – 30% - dopuszczający minus
- 29– 27% - niedostateczny plus
- 26 – 0% - niedostateczny

Materialy źródłowe

Umiejętności analizy wymienionych źródeł informacji historycznej będą sprawdzane przez udzielanie odpowiedzi na postawione pytania do jednego lub kilku zestawionych w całość problemową materiałów źródłowych.

Aktywność ucznia na lekcji

Za poprawną odpowiedź, której uczeń udziela podczas lekcji, będzie przyznawany plus (+). Pięć plusów powoduje wpisanie do dziennika oceny bardzo dobrej. Pasywna postawa ucznia w czasie lekcji powoduje wystawienie uczniowi znaku minus (-). Pięć minusów powoduje wpisanie do dziennika oceny niedostatecznej.

IV. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna – procedury odwoławcze od oceny zgodne ze Statutem Szkoły.